

Enheten för naturvård

Storanden SE0110277

Bevarandeplan för Natura 2000-område

(enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Inledning

Bevarandeplanen är det dokument som beskriver vilka mål som ska uppnås i bevarandet av ett Natura 2000-område och som anger vilka bevarandeåtgärder som planeras. I bevarandeplanen beskrivs vilka förutsättningar som krävs för att de utpekade arterna och livsmiljöerna ska upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus. Det har betydelse för tillämpningen av regelverket om Natura 2000-områden.

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-44657-2016

Namn	Storanden	Areal	85,4 ha
Natura 2000-kod	SE0110277		
Kommun	Norrtälje		
Bevarandeplan fastställd av Länsstyrelsen	2007-02-05		
Bevarandeplan reviderad av Länsstyrelsen	2016-12-20		
Områdestyp och status	SAC-område enligt art- och habitatdirektivet		
Ägarförhållanden	Privat		

Ingående livsmiljöer enligt art- och habitatdirektivet

Tabell 1. Livsmiljöer.

Livsmiljökod	Livsmiljöns namn	Areal (ha)	Andel (%)
7140	Öppna mossar och kärr	3,2	3,7
7230	Rikkärr	2	2,3
9010	*Taiga	30,1	35
9080	*Lövsumpskog	1	1,2
91D0	*Skogsbevuxen myr	39	46

* Prioriterad livsmiljö – bevarandet bedöms ha hög prioritet inom EU.

Ingående arter enligt art- och habitatdirektivet

Natura 2000-arter är arter som finns upptagna i bilaga 2 till EU:s art- och habitatdirektiv och skyddas därmed av Natura 2000-reglerna. I denna bevarandeplan nämns andra arter än de som är skyddade av Natura 2000-reglerna. Dessa arter har inte samma lagliga skydd såsom eventuella Natura 2000-arter.

Tabell 2. Arter.

Artens kod	Svenskt namn	Vetenskapligt namn
Inga Natura 2000-arter finns rapporterade från området.		

Bevarandesyfte för Storanden

Bevarandesyftet och beskrivningen av livsmiljöer nedan utgör den beskrivning som ska upprättas i enlighet med 17 § förordningen om områdesskydd m.m. (FOM). Tillsammans med bevarandemål och bevarandeåtgärder i denna plan

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-44657-2016

utgör de underlag som visar hur myndigheterna behöver arbeta för att motsvara kraven i 16 § FOM.

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att bidra till att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade livsmiljöerna.

Bevarandevärdet i området är främst knutet till myrarnas storlek, mångformighet och orördhet. Störst areal har tallmossar vilket utgör den prioriterade livsmiljön i området. Livsmiljön är ganska vanlig i östra mellansveriges skogsbygder. Storandens storlek och orördhet gör att den bör fungera som spridningscentrum för arter knutna till livsmiljön.

Skötselåtgärderna i skötselplanen berör inte den prioriterade livsmiljön. I tabell 3 med föreslagna skötselåtgärder finns därför inga prioriteringar angivna.

Bevarandemål för Storanden

Att bidra till gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade livsmiljöerna uttrycks i detta område i följande mål.

Öppna mossar och kärr (7140)

- Arealen öppna mossar och kärr ska bibehållas.
- Området ska vara opåverkat av dikning och dämning.
- Grundvattenytan ska variera och vara hög under större delen av året.
- De för livsmiljön typiska arterna, till exempel storsileshår och vattenklöver, ska finnas i livskraftiga bestånd.

Rikkärr (7230)

- Arealen rikkärr ska bibehållas.
- Området ska vara opåverkat av dikning och dämning.
- Grundvattenytan ska variera och vara hög under större delen av året.
- De för livsmiljön typiska arterna, till exempel ängsnycklar, tagelsäv, gyllenmossa, röd skorpionmossa, korvskorpionmossa och piprensarmossa, ska finnas i livskraftiga bestånd.

***Taiga (9010)**

- Arealen taiga ska bibehållas.
- Skogen ska ha en varierad åldersstruktur och artsammansättning med en tämligen allmän-riklig förekomst av gamla träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.
- Området ska påverkas av störningar, exempelvis i form av stormfällning, insektsangrepp eller översvämning.
- De för livsmiljön typiska arterna, till exempel ögonpyrola, grön sköldmossa, ullticka och vedticka, ska finnas i livskraftiga bestånd.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-44657-2016

*Lövsumpskog (9080)

- Arealen lövsumpskog ska bibehållas.
- Skogen ska domineras av klibbal av varierande ålder med inslag av gamla träd, död ved och alsocklar.
- Igenväxningsvegetation som utgörs av barrträd förekommer inte eller endast i begränsad omfattning.
- Området ska vara opåverkad av dikning och dämning.
- Grundvattenytan ska variera och vara hög under större delen av året.
- De för livsmiljön typiska arterna, till exempel ängsnycklar, tagelsäv, gyllenmossa, röd skorpionmossa, korvskorpionmossa och piprensarmossa, ska finnas i livskraftiga bestånd.

*Skogsbevuxen myr (91D0)

- Arealen skogsbevuxen myr ska vara minst 39 hektar.
- Skogen ska ha en varierad åldersstruktur och artsammansättning, främst med tall, gran och glasbjörk, med en tämligen allmän-riklig förekomst av gamla träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.
- Området ska påverkas av störningar, exempelvis i form av stormfällning, insektsangrepp eller översvämning.
- Området ska vara opåverkad av dikning och dämning.
- Grundvattenytan ska variera och vara hög under större delen av året.
- De för livsmiljön typiska arterna, till exempel rankstarr, ska finnas i livskraftiga bestånd.

Beskrivning av området

Natura 2000-området Storanden är ett myrmarks- och skogsområde som är beläget strax nordost om Gottröra, Norrtälje kommun. Objektet består av ett långsmalt till stora delar tallbevuxet blandmyrkomplex, delvis omgivet av en begynnande välutvecklad naturskog. I skogskanten mot myren återfinns ändå stubbar som vittnar om tidigare plockhuggning. Några äldre staketstolpar (ek) vittnar också om att delar av området har betats. Även på skogsbeklädda holmar i mossens norra del bär spår av avverkningar (plockhuggning).

Som kuriosa kan nämnas att en meterhög granstubbe finns i västra delen av området som någon ”skojhändig” skogshuggare/jägare skulperat till ett konstverk, signerat med sina initialer (troligtvis från 1960-talet).

Naturvårderna inom objektet är främst knutna till storleken, mångformigheten och orördheten. Våtmarken är i stort sett hydrologiskt intakt. Några av de fyra-fem diken som finns i anslutning till området har för länge sedan fördjupats av människan. Sannolikt har inga dikesrensningar gjorts i området de senaste 50-75 åren. Den dränerande effekt som dessa diken har bedöms ändå som ringa.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-44657-2016

Större delen av myrkomplexet består av ett par svagt välvda tallmossar samt tallkärr. Några mindre delar är öppna, bland annat finns ett öppet rikkärr i söder. En välutbildad lagg av flera skogskärr- och sumpskogstyper omger myren. I väster och sydost finns naturskogsområden med hållmarkstallskog och granskog. Grupper med gammal asp återfinns inom objektet. Träden är rikligt bevuxna av hänglavar. Många döda träd står kvar i form av torrakor. Granskogen är kraftigt olikåldrig med träd på upp till 160 år. Flera stormluckor med många grova granlågor och tät granföryngring visar hur en skog naturligt föryngras. Även granskogen har ett stort inslag av lövträd, till exempel finns här många grova aspar. Inom vissa delar finns ca 10 skogskubikmeter död ved. Ett 50-tal granar inom objektet föll i samband med stormen 8-9 januari 2005.

Floran inom Natura 2000-området hyser värdefulla rikkärrs- och naturskogsarter. Större delen av mossen utgörs av mer eller mindre mosseartat tallkärr. Senvuxna och låga tallar står förhållandevis glest.

Floran inom objektet måste betraktas som förhållandevis artrik. I södra delen av Storanden breder sig ett öppet rikkärr. Ute på mossen och i kärr påträffas bladvass, trädstarr, hirsstarr, odon, skvattram, storsileshår, kärrsilja, tuvull, videört, sjöfräken, kråklöver och vattenklöver. I fuktiga svackor i granskogen påträffas mer eller mindre krävande växter som grönyxne, korallrot, tvåblad, ögonpyrola, brudborste och ormbär.

Bottenskiktet domineras av vitmossor, främst fattigkärrsarter, men även några som indikerar rikare förhållanden. I tallkärret finns mindre partier av öppet mjukmattekärr med näringskrävande mossor som guldspärmossa, purpurvitmossa och lockvitmossa.

Våtmarkskomplexet kantas av en lagg med klibbal, gran och glasbjörk. Klibbalar står här delvis på utpräglade socklar i öppna vattenytor, bland annat i södra delen av objektet. Bland örterna märks rankstarr, missne, kärrbräken och granbräken. Karaktärsart i den rikliga mossfloran är här källpraktmossa. I vikar av våtmarken övergår laggen i större områden av sumpskog eller skogskärr. Även här dominerar olika blandningar av klibbal, glasbjörk och gran. Tallmossen i norra delen av våtmarksområdet (Vagnsmossen) är bevuxen med relativt grov och högvuxen tallskog, där många träd är uppemot 200 år gamla.

Miljön i de opåverkade naturskogsområdena är mycket gynnsam för många arter av vedsvampar. Här har under lång tid funnits gott om död ved i alla nedbrytningsstadier, luftfuktigheten är hög. I skogarna vid södra delen av Storanden påträffas ett stort antal vedsvamparter, däribland ovanliga arter som kötticka, stor aspticka och ullticka.

Även lavfloran är intressant med arter som lunglav, talltagel och mjölig klotterlav.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-44657-2016

I området häckar de flesta för dessa trakter normalt förekommande skogsfågelarter. Många av dem är starkt knutna till gammal orörd skog, exempelvis tjäder, järpe, skogsduva, sparvuggla och spillkråka.

Vildsvinspår saknas i området.

I samband med våtmarksinventeringen bedömdes området tillhöra klass 1. Storanden ingår också i den nationella myrskyddsplanen.

Beskrivning av livsmiljöer

Öppna mossar och kärr (7140)

Livsmiljön utgörs inom objektet av delvis öppna eller mycket glest skogbevuxna mosseplan. De tallar som här förekommer är som regel gamla (100-200 år) och är uteslutande av karaktären martallar. Dessa delar av Storanden innehåller partier som är gungflyartade. Här påträffas de typiska arterna storsileshår och vattenklöver men även bladvass, trådstarr, hirsstarr, odon, skvattram, kärrsilja, tuvull, videört, sjöfräken och kråklöver.

Rikkärr (7230)

I den södra delen av objektet finns ett rikkärr som hyser en bevarandevärd flora typisk för rikkärr. Kärrret är av mjukmattelösbottentyp. I det glesa fältskiktet växer den typiska arten ängsnycklar samt i partierna med lösbotten tagelsäv men även myggblomster och vitag. Rikkärrsmossor som de typiska arterna röd skorpionmossa, korvskorpionmossa, gyllenmossa och piprensarmossa samt även purpurvitmossa dominerar bottenskiktet. Kärrspira återfinns här och var i anslutning till rikkärrret.

***Taiga (9010)**

Inom Natura 2000-området förekommer denna livsmiljö framförallt väster om Storanden samt i sydöstra delen. Utöver gran finns här även gammal tall och delvis gammal grov asp men även al och björk förekommer. Död ved finns i olika nedbrytningsstadier inom hela området. Tack vare angränsade Storanden och Vagnsmossen håller beståndet en hög och jämn luftfuktighet, vilket är mycket gynnsamt för många fuktighetskrävande arter. Som exempel kan nämnas den i länet i övrigt starkt kustbundna laven mjölig klotterlav. Mängden död ved gör att området är värdefullt för lavar, mossor och insekter. Kärlväxter som förekommer inom livsmiljön är rankstarr, tvåblad, brudborste, korallrot, grönyxne, missne, ormbär och den typiska arten ögonpyrola. Bland mossor och svampar kan nämnas stubbspretmossa och de typiska arterna grön sköldmossa, ullticka och vedticka.

***Lövsumpskog (9080)**

I Natura 2000-områdets östra del finns ett mindre område lövsumpskog som främst består av klibbal, som står på utpräglade socklar, med inslag av glasbjörk

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-44657-2016

och gran. Här hittas den typiska arten rankstarr men även arterna blåbär, harsyra och stubbspretmossa finns i området.

*Skogsbevuxen myr (91D0)

Mossen är huvudsakligen skogbeväxt med barrskog. Krontäckningen skattas till ca 25 %. Trädskiktet inom den skogsbeväxta myren utgörs främst av tall, visst inslag av gran, glasbjörk och klibbal. I buskskiktet finns främst brakved samt spridda enbuskar. Mängden död ved är sparsam. Andra arter som hittats i området är granbräken, kärrbräken, tallticka, starr och vitmossarter.

Utvecklingsområden

I området finns partier som har potential att utvecklas till Natura 2000-livsmiljö. I dagsläget finns dock inte de för livsmiljöerna utmärkande strukturer och processer i tillräckligt hög utsträckning.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt

Området har ett starkt skydd i egenskap av naturreservat. Potentiella hot såsom skogsbruksåtgärder annat än i naturvårdsyfte, ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle, nydikning eller underhåll av gamla diken och olika typer av exploatering är förbjudna enligt föreskrifterna för reservatet.

En komplett lista är inte möjlig att upprätta. Här listas ett urval hot som i det här området bedömts mest relevanta.

Öppna mossar och kärr (7140)

- Transporter igenom livsmiljön kommer påverka hydrologin negativt.
- Igenväxning.

Rikkärr (7230)

- Igenväxning.

*Taiga (9010)

- Transporter inom området.

*Lövsumpskog (9080)

- Invandrande gran kan eventuellt vara ett hot för lövträden.

*Skogsbevuxen myr (91D0)

- Transporter igenom livsmiljön kommer påverka hydrologin negativt.

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-44657-2016**Bevarandeåtgärder med tidsplan****Gällande regler**

Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken (MB) krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller störa utpekade arter i ett Natura 2000-område som har förtecknats enligt 7 kap 27 § MB. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändig för skötseln och förvaltningen av området. Alla Sveriges Natura 2000-områden utgör dessutom riksintressen (enligt 4 kap MB), vilka ska beaktas vid prövning av ärenden och planläggning.

Området är skyddat som naturreservat enligt 7 kap. MB.

Behov av ytterligare reglering

Det finns inget behov av ytterligare reglering.

Tabell 3. Förslag till skötselåtgärder som komplement till vad som gäller i skötselplanen för Storanden. Åtgärder i kursiv är prioriterade.

Livsmiljö/art	Åtgärd	Tidsplan
Öppna mossar och kärr (7140), Rikkärr (7230), *Lövsumpskog (9080)	Enligt skötselplan för reservatet.	Enligt skötselplan för reservatet.
Övrigt	Markanvändningshistoriken i området bör utredas. Om delar av området tidigare slagits bör slätterhävderna återupptas i dessa partier.	Vid tillfälle.

Bevarandetillstånd i dag

Tabell 4. Bevarandetillstånd hos ingående livsmiljöer.

Livsmiljö/art	Bevarandetillstånd
Öppna mossar och kärr (7140)	Gynnsamt.
Rikkärr (7230)	Gynnsamt.
*Taiga (9010)	Gynnsamt förutom i de nordvästra och sydvästra delarna.
*Lövsumpskog (9080)	Gynnsamt.
*Skogsbevuxen myr (90D0)	Gynnsamt.

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-44657-2016**Inventeringar i området och andra referenser**

Länsstyrelsen i Stockholms län, 2008. *Beslut om bildande av Storandens naturreservat i Norrtälje kommun.*

Artdatabanken, lista med rödlistade arter, uttag 2002-05-10.

Länsstyrelsen i Stockholms län, 1983. Naturvårdsprogram för Stockholms län.

Länsstyrelsen i Stockholms län, 1995. Våtmarksinventering i Stockholms län. Objekt 11I 5G 02.

Naturvårdsverket. 1994. Myrskyddsplan för Sverige.

Norrtälje kommun. *Naturkatalogen.*

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotopsinventering. 1998.

Karta

Livsmiljöernas sifferkoder i kartan och dokumentet är korrekta liksom namnen i dokumentet. Livsmiljöernas namn i kartan kan dock vara felaktiga.

